

C-241/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. április 14.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Riigikohus (Észtország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. március 30.

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél:

I. L.

A felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű fél:

Politsei- ja Piirivalveamet

Az alapeljárás tárgya

Az I. L. által benyújtott felülvizsgálati kérelem, amellyel I. L. azt kéri, hogy a bíróság helyezze hatályon kívül a Tallinna Ringkonnakohus (tallinni fellebbviteli bíróság, Észtország) 2020. december 2-i határozatát, és hozzon olyan, új határozatot, amely megállapítja, hogy a Politsei- ja Piirivalveamet (rendőri és határvédelmi hatóság, a továbbiakban: PPA) által benyújtott, I. L. idegenrendészeti fogdában történő elhelyezésére irányuló kérelem és I. L. idegenrendészeti fogdában történő elhelyezése jogellenes volt.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 348., 98. o.) 15. cikke (1) bekezdése első mondatának értelmezését kérik.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Úgy kell-e értelmezni a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 15. cikke (1) bekezdésének első mondatát, hogy a tagállamok őrizetben tarthatják azt a harmadik országbeli állampolgárt, akinek esetében fennáll annak valós veszélye, hogy mialatt szabadlábon van, a kitoloncolás előtt bűncselekményt követ el, amelynek felderítése és büntetése jelentősen megnehezítheti a kitoloncolás végrehajtását?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, (2) és (16) preambulumbekkezdés, a 3. cikk 7. pontja, valamint a 15. cikk

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadus (az államterület elhagyására vonatkozó kötelezettségről és a beutazási tilalomról szóló törvény, a továbbiakban: VSS), 6⁸. és 15. §

A tényállás és az alapeljárás összefoglalása

- 1 I. L.-t, aki a Moldovai Köztársaság állampolgára, és a vízumkötelezettség alóli mentesség alapján az Észt Köztársaságban tartózkodott, 2020. október 12-én őrizetbe vették, mivel azzal gyanúsították, hogy fizikai fájdalmat okozott élettársának és egy másik sértettnek, valamint károsította e személyek egészségét. 2020. október 13-i ítéletével a Harju Maakohus (harjumaai körzeti bíróság, Észtország) egyszerűsített sürgősségi eljárásban elítélte I. L.-t a Karistusseadustik (büntető törvénykönyv, a továbbiakban: KarS) 121. §-a (2) bekezdésének 2. és 3. pontja szerinti testi sértés miatt. Ezenkívül az ítéletből megállapítható vád szerint az ügyész azt róta fel az érintettnek, hogy azzal fenyegette a sértettet, hogy az Észtországból történő kitoloncolása esetén visszatér Észtországba, és megöli a sértettet. A KarS 120. §-ának (1) bekezdése szerinti e vád (fenyegetés) alól azonban felmentették I. L.-t. Az elsőfokú bíróság ítéletében jogerős büntetésként egy év, egy hónap és 28 nap, két év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés-büntetést szabtak ki, ennélfogva a bíróság megszüntette az érintett személynek a bírósági épületben foganatosított őrizetét.
- 2 A PPA a 2020. október 13-i értesítésével a Välismaalaste seadus (a külföldiekről szóló törvény, a továbbiakban: VMS) alapján idő előtt megszüntette az érintett

személy vízummentes tartózkodását. Az értesítésben az szerepelt, hogy I. L. engedélyezett tartózkodásának utolsó napja 2020. október 13., és hogy a tartózkodás idő előtti megszüntetése esetén a külföldi személy köteles haladéktalanul elhagyni a schengeni térség tagállamainak területét. Az államterület elhagyására vonatkozó kötelezettség a VSS rendelkezései szerint azonnal végrehajtható. Ugyanezen a napon a PPA a Harju Maakohus (harjumaai körzeti bíróság) épületében a VSS 15. §-a (2) bekezdésének 1. pontja alapján ismét őrizetbe vette az érintett személyt. Az őrizetbe vételről szóló jegyzőkönyvben feltüntették, hogy az őrizetbe vétel során figyelembe vették az érintett személynek az elkövetett bűncselekményhez való hozzáállását és az elítélést követően tanúsított magatartását. Ezek alapján feltételezhető volt, hogy az érintett személy – az önkéntes távozásra vonatkozó ígérete és az önkéntes távozás elrendelésére irányuló kérelem ellenére – kivonhatja magát a kitoloncolás alól. Így a PPA ugyanezen a napon a VSS értelmében Észtország elhagyására vonatkozó határozatot hozott az érintett személlyel szemben, mivel az jogalap nélkül tartózkodott Észtországban. A határozat értelmében I. L.-nek haladéktalanul, legkésőbb azonban 2020. október 13-án el kellett hagynia az államterületet. A határozat ugyanezen a napon végrehajtható volt, és az említett határidő lejártát követően a külföldi személyt, amennyiben nem tett eleget az államterület elhagyására vonatkozó kötelezettségének, a VSS alapján ki kellett toloncolni az Észt Köztársaságból Moldovába. Ezzel párhuzamosan a PPA az államterület elhagyására vonatkozó kötelezettség teljesítésének napjától számított hároméves beutazási tilalmat is elrendelt az érintett személlyel szemben.

- 3 2020. október 14-én a PPA annak engedélyezését kérte a Tallinna Halduskohustól (tallinni közigazgatási bíróság, Észtország), hogy az érintett személyt a VSS 15. §-a (2) bekezdésének 1–3. pontja alapján őrizetbe vegyék, és két hónapra idegenrendészeti fogdában helyezték el. Kérelmének alátámasztására a PPA többek között az alábbiakra hivatkozott. Az érintett személy kivonhatná magát a kitoloncolás alól. Erőszakot alkalmazott egy vele szoros kapcsolatban álló személlyel szemben, és nyomós közérdek fűződik az ilyen bűncselekmények megelőzéséhez. Az államterületének elhagyására felszólító határozat célja a jövőbeli bűncselekmények megakadályozása. Kétségtelen, hogy az érintett személy úgy nyilatkozott, hogy az államterület elhagyása előtt meg kívánja oldani az élettársával fennálló problémát, a PPA azonban nincs meggyőződve arról, hogy az érintett személy erőszakos viselkedése stresszhelyzetben nem fog megismétlődni. A PPA figyelembe veheti azt, hogy az érintett személy kitoloncolása esetére erőszakos fellépéssel fenyegette meg élettársát. Az érintett személy által korábban elkövetett bűncselekmény rávilágít az e személy által okozott veszélyre, ezért őt a kitoloncolásáig idegenrendészeti fogdában kell elhelyezni. Mivel az érintett személy a korábbi magatartásával nem keltett bizalmat, nem lehet kevésbé korlátozó felügyeleti intézkedéseket alkalmazni.
- 4 A Tallinna Halduskohus (tallinni közigazgatási bíróság) előtt tartott tárgyaláson a PPA pontosította, hogy I. L. teljesítette az együttműködési kötelezettséget, és rendelkezik a Moldovai Köztársaságba való visszatéréshez szükséges dokumentumokkal. Ennélfogva a PPA kizárólag a VSS 15. §-a (2) bekezdésének

1. pontja alapján kérte az érintett személy idegenrendészeti fogdában történő elhelyezését. A közigazgatási bíróság a 2020. október 15-i határozatával engedélyezte, hogy I. L.-t a kitoloncolásáig, legfeljebb azonban 2020. december 15-ig idegenrendészeti fogdában helyezték el.

- 5 A Tallinna Halduskohus (tallini közigazgatási bíróság) egyetértett azzal az állásponttal, hogy az érintett személy esetében fennáll annak a veszélye, hogy kivonja magát a kitoloncolási eljárás alól, és nem hagyja el önként Észtországot (a VSS 6⁸. §-ának 1. és 4. pontja). Bár a tárgyaláson kijelentette, hogy szabadlábra helyezése esetén csak a lakásába fog menni a dolgai elhozatala céljából, az élettársával való találkozást kerülni fogja, és ezt követően önként el fogja hagyni Észtországot, a közigazgatási bíróság megállapította, hogy az érintett személy korábbi magatartásának figyelembevételével megalapozottan feltételezhető, hogy e személy Észtországból való távozása nem a jelzett módon fog történni. Nem biztosítható, hogy a dolgai elhozatala során az érintett személy nem fog találkozni korábbi élettársával. Amennyiben találkozik korábbi élettársával, nagy a valószínűsége annak, hogy a helyzet kieleződik, és e személy esetlegesen újabb bűncselekményt követ el. Bűncselekmény ismételt elkövetése esetén az államterület elhagyására vonatkozó kötelezettség önkéntes teljesítése nyilvánvalóan kizárt. Amennyiben ugyanis büntetőeljárás indul, az érintett személy jogosult jelen lenni az őt érintő tárgyaláson, és büntetőeljárásban előzetes letartóztatás is elrendelhető. Kétkedni kell tehát az érintett személy által a tárgyaláson ismertetett szándék megbízhatóságában. Az állam meg kívánja előzni az esetleges újabb bűncselekményeket. Az érintett személy esetében jelenleg nagy a bűncselekmények ismételt elkövetésének veszélye.
- 6 Ezenkívül a Tallinna Halduskohus (tallinni közigazgatási bíróság) figyelembe vette azt, hogy az érintett személy esetében a Moldovai Köztársaságba való visszatéréséhez Covid19-tesztet kellett végezni, ami további időbeli késedelmet eredményezett, ezért nem volt lehetséges a kitoloncolást a VSS által előírt 48 órán belül végrehajtani. A bíróság szerint kevésbé korlátozó felügyeleti intézkedések nem biztosíthatják a kitoloncolási eljárás lefolytatását, és az egyéb felügyeleti intézkedések alkalmazásához szükséges, az érintett személlyel szembeni bizalom is hiányzik. Végül a bíróság megállapította, hogy az idegenrendészeti fogdában történő elhelyezés nem ellentétes biztonsági és egészségügyi megfontolásokkal, és az őrizet arányos.
- 7 I. L. fellebbezést nyújtott be a Tallinna Halduskohus (tallinni közigazgatási bíróság) határozata ellen a Tallinna Ringkonnakohushoz (tallini fellebbviteli bíróság), és a közigazgatási bíróság határozatának hatályon kívül helyezését és szabadlábra helyezését kérte. 2020. december 2-i határozatával a Tallinna Ringkonnakohus (tallini fellebbviteli bíróság) elutasította ezt a fellebbezést, és helybenhagyta a közigazgatási bíróság határozatát. Indokolásában e bíróság arra hivatkozott, hogy az érintett személy esetében fennáll a szökésnek a VSS 6⁸. §-ának 1. pontja értelmében vett veszélye, azaz annak veszélye, hogy a külföldi személy a kiutasítási határozatban az önkéntes távozásra biztosított határidő lejártát követően nem hagyja el Észtországot. Tekintettel arra, hogy az

érintett személy a távozását feltételekhez kötötte, valószínűleg nem fog távozni, ha e feltételek nem teljesülnek. Új lehetőségeket kereshet az országban maradáshoz, és megtagadhatja az államterület elhagyását. Ennek valószínűsége annál nagyobb, minél rövidebb a számára a távozásra biztosított határidő. Az érintett személy által elkövetett bűncselekmény jellegére és súlyára figyelemmel az sem tekinthető valószínűnek, hogy sikerülni fog neki az általa meghatározott feltételek teljesítése, és ezt követően Észtország területének a számára biztosított határidőn belül történő elhagyása. A Tallinna Ringkonnakohus (tallinni fellebbviteli bíróság) ezenkívül rámutatott arra, hogy az őrizetnek a VSS 15. §-a (2) bekezdésének 1–3. pontjában előírt okai nem teszik lehetővé valamely személynek egy esetleges újabb bűncselekmény megelőzése céljából történő őrizetbe vételét. A VSS rendelkezései szerint valamely személy őrizetének célja annak biztosítása, hogy e személy elhagyja Észtországot. A fellebbviteli bíróság azt is megjegyezte, hogy a VSS 6⁸. §-ának 4. pontja csak akkor alkalmazható, ha az elítélést tartalmazó bírósági határozat jogerőre emelkedett. Márpedig azon a napon, amikor a Tallinna Halduskohus (tallinni közigazgatási bíróság) engedélyezte I. L. idegenrendészeti fogdában történő elhelyezését, e bírósági határozat még nem volt jogerős. E határozat ugyanis valamivel később, 2020. október 21-én emelkedett jogerőre. Végül a Tallinna Ringkonnakohus (tallinni fellebbviteli bíróság) megállapította, hogy nincs szükség kevésbé korlátozó felügyeleti intézkedések alkalmazására.

- 8 I. L.-t 2020. november 23-án kitoloncolták az Észt Köztársaságból a Moldovai Köztársaságba.

Az alapeljárásban részt vevő felek alapvető érvei

- 9 I. L. már a kitoloncolását megelőzően felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Tallinna Ringkonnakohus (tallinni fellebbviteli bíróság) határozatával szemben, és kérte a fellebbviteli bíróság határozatának hatályon kívül helyezését, valamint a PPA kérelmének és I. L. idegenrendészeti fogdában történő elhelyezésének jogellenességét megállapító új határozat meghozatalát. I. L. azt állítja, hogy levonta a tanulságot a tetteiből, és a jövőben nem fog bűncselekményeket elkövetni. Teljes mértékben együttműködött az eljárás során. Ennélfogva nem megalapozott az a félelem, hogy a dolgainak elhozatala során újabb bűncselekményt fog elkövetni. Érthető azon kívánsága, hogy a távozása előtt összepakolja és magával vigye a dolgait, és e kívánság nem tekinthető jogellenes feltételnek. Nem állt fenn a szökés veszélye, és kevésbé korlátozó felügyeleti intézkedéseket kellett volna alkalmazni. Mivel már kitoloncolták Észtországból, I. L. úgy véli, hogy a hatályon kívül helyezés iránti kérelemről át kell térni megállapítás iránti kérelemre. Amennyiben a Riigkohus (legfelsőbb bíróság, Észtország, a továbbiakban: a kérdést előterjesztő bíróság) megállapítja a PPA kérelme és az idegenrendészeti fogdában történő elhelyezés jogellenességét, ez alapot szolgáltat számára a PPA-val szembeni kártérítési követelés érvényesítésére (nem dolgozhatott, és nem kapott munkabért, jogellenesen tartották fogva).

- 10 A PPA a felülvizsgálati kérelem elutasítását kéri. Kifejti, hogy a büntetőügyben az elsőfokú bíróság előtt tartott, azon tárgyalást követően, amelyen I. L.-t elítélték, a PPA idő előtt megszüntette I. L. vízumkötelezettség alól mentes tartózkodását, és I. L.-t közvetlenül az elsőfokú bíróság előtti tárgyalást követően őrizetbe vették. I. L.-t tájékoztatták arról, hogy el kell hagynia Észtországot, és megkérdezték, hogy hajlandó-e önként távozni. Az érintett személy azonban feltételekhez kötötte a beleegyezését: a sértettel fennálló konfliktus megoldása előtt nem fog távozni. A PPA nem engedhette meg, hogy I. L. visszatérjen a sértetthez. A sértett I. L. fenyegetései miatt féltette az életét. A kiutasítási határozat meghozatala során a PPA értékelte a bizonyítékokat és mérlegelte a ténybeli körülményeket, ezenkívül figyelembe vette az érintett személy kifogásait, az elkövetett bűncselekményhez való hozzáállását és az elítélést követő magatartását. Az érintett személy kivonhatná magát a kitoloncolás alól, és veszélyt jelent a közrendre. Erőszakot alkalmazott egy vele szoros kapcsolatban álló személlyel szemben. Az Észt Köztársaságban prioritást élvez a kapcsolati erőszak megelőzése, és az ilyen esetekhez fűződő közérdek igen jelentős. A büntetőeljárásban kiszabott büntetés egy már elkövetett cselekményre adott válasz, de azt a célt is szolgálja, hogy a potenciálisan veszélyes személyt elválasszák a jogkövető társadalomtól, így a végrehajtandó kiutasítási határozat elsődleges célja az állam azon szándéka volt, hogy megelőzze az esetleges újabb bűncselekményeket. A PPA annak értékelése során, hogy az érintett személy esetében fennáll-e a szökés veszélye, nem a VSS 6⁸. §-ának 1. pontjában szereplő okot vette figyelembe. Az érintett személlyel szemben a VSS 7². §-a (2) bekezdésének 1. és 4. pontja alapján végrehajtható kiutasítási határozatot hoztak. A PPA szükségesnek tartotta, hogy az érintett személyt a kitoloncolás végrehajtása céljából idegenrendészeti fogdában helyezték el. Az érintett személlyel szemben nem lehetett más felügyeleti intézkedéseket alkalmazni, mivel azok nem vezettek volna kellő valószínűséggel a kívánt eredményre. Az érintett személynek nem volt jogalapja az Észt Köztársaságban való tartózkodáshoz és munkavégzéshez, ezenkívül a meglévő pénzügyi eszközök nem voltak elegendőek a lakhatási költségek fedezésére. Az érintett személy kivonhatta volna magát a kitoloncolási eljárás alól, és ez jelentősen megnehezítette volna az Észtországból való kitoloncolást. Az I. L. által elkövetett bűncselekmény körülményeire és I. L. érzelmi állapotára tekintettel a PPA úgy ítélte meg, hogy I. L. nem fog önként távozni Észtországból, és szándékában áll a vele szoros kapcsolatban álló személlyel való konfliktus megoldása. A sértett arról tájékoztatta a bűnüldöző hatóságokat, hogy I. L. felhívja őt, ír neki, és azzal fenyegeti, hogy lehetőséget keres az Észtországba való visszatérésre abból a célból, hogy elégtételt vegyen rajta.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának összefoglalása

- 11 Az ügyben kizárólag az érintett személy idegenrendészeti fogdában történő elhelyezésének jogszerűsége vitatott. A tartózkodása idő előtti megszüntetésének, a vele szemben hozott kiutasítási határozatnak és a beutazási tilalomnak a jogszerűségére vonatkozó kérdés nem képezi a jelen ügy tárgyát.

- 12 A Tallinna Halduskohus (tallini közigazgatási bíróság) a 2020. október 15-i határozatával engedélyezte az érintett személy idegenrendészeti fogdában történő elhelyezését. E személy immár szabadlábban van, és kitoloncolták Észtországból. Ennélfogva az érintett személy szerint a hatályon kívül helyezés iránti kérelemről át kell térni megállapítás iránti kérelemre. Az engedélyt fellebbezéssel megtámadható határozattal adják meg (Halduskohtumenetluse seadustik [a közigazgatási bíróságról szóló törvény, a továbbiakban: HKMS] 265. §-ának (5) bekezdése). Az, hogy a körülmények a fellebbezési eljárás során megváltoztak (például az érintett személyt kitoloncolták Észtországból), nem akadályozza annak, hogy a felsőbb szintű bíróság megvizsgálja az engedélyező határozat jogszerűségét, és adott esetben hatályon kívül helyezze azt, azaz visszamenőleges hatállyal semmisnek nyilvánítsa az engedélyező határozatot. Ezáltal ugyanakkor nem teljesül az érintett személy alapvető jogai korlátozásának jogszerűségére vonatkozó feltétel. Az engedélyező határozat hatályon kívül helyezésének lehetőségét a jelen ügyben a HKMS 158. §-ának (2) bekezdése sem zárja ki.
- 13 A VSS 23. §-ának (1¹) bekezdése szerint a közigazgatási bíróság akkor engedélyezi a kitoloncolandó személy őrizetbe vételét és legfeljebb két hónapra idegenrendészeti fogdában történő elhelyezését, ha a VSS 15. §-ának (2) bekezdésében előírt valamely ok fennáll, és az e § (1) bekezdésében említett elvek teljesülnek. A VSS 15. §-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a külföldi személy akkor vehető őrizetbe, ha a VSS-ben előírt felügyeleti intézkedések alkalmazásával nem biztosított, hogy az államterület elhagyására vonatkozó kötelezettséget hatékonyan teljesítik, különösen, ha 1) fennáll a szökés veszélye, 2) a külföldi személy nem teljesíti együttműködési kötelezettségét vagy 3) a külföldi személy nem rendelkezik a visszatéréshez szükséges dokumentumokkal vagy e dokumentumoknak a fogadó államból vagy a tranzitországból való beszerzése késedelmet szenved. A VSS 15. §-a a 2008/115/EK irányelv 15. cikkét ülteti át az észt jogba.
- 14 A közigazgatási bíróság a VSS 15. §-a (2) bekezdésének 1. pontja alapján, azaz a szökés veszélye miatt engedélyezte az érintett személy idegenrendészeti fogdában történő elhelyezését. Az irányelv 3. cikke 7. pontja szerint „a szökés veszélyének” a fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az jogszabály által meghatározott objektív kritériumokon alapul (lásd továbbá: 2017. március 15-i Al Chodor és társai ítélet, C-528/15, EU:C:2017:213). Az észt jogban ezeket a VSS 6⁸. §-a kimerítően szabályozza. Az e rendelkezésben említett körülményeknek szükségszerűen fenn kell állniuk a szökés veszélyének megállapításához, e veszély végleges megállapítása céljából vizsgálni kell azonban a külföldi személyt és az ügyet jellemző egyéb körülményeket is.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság eljáró tanácsa szerint az ügyben nem állnak fenn olyan körülmények, amelyek az érintett személy esetében a szökés veszélyére utalnának. A közigazgatási bíróság két okból állapította meg a szökés veszélyének fennállását: 1) a külföldi személy nem hagyta el Észtországot az önkéntes távozásra a kiutasítási határozatban biztosított határidőn belül (a VSS 6⁸. §-ának

1. pontja), és 2) a külföldi személy olyan bűncselekményt követett el, amely miatt szabadságvesztés-büntetésre ítélték (a VSS 6⁸. §-ának 4. pontja).
- 16 A VSS 6⁸. §-ának 1. pontja a jelen ügyben nem alkalmazható, mivel alkalmazásának feltétele, hogy az érintett személy számára írásbeli kiutasítási határozattal határidőt biztosítsanak az önkéntes távozásra. Márpedig a PPA megerősítette a kérdést előterjesztő bíróság számára, hogy a kiutasítási határozat meghozatala során nem állapítottak meg a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára az önkéntes távozásra vonatkozó határidőt, és hogy a VSS 7². §-a (2) bekezdésének 1. és 4. pontja alapján azonnal végrehajtható kiutasítási határozatot hoztak a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő féllel szemben. Ezt igazolják a PPA által 2020. október 13-án tett lépések is – az érintett személy számára ténylegesen nem volt lehetséges az önkéntes távozás. A fent kifejtettek tekintetével nem róható fel az érintett személynek az sem, hogy nem tartotta be az önkéntes távozásra vonatkozó határidőt, és hogy ebből a VSS 6⁸. §-ának 1. pontja alapján a szökés veszélyére lehet következtetni.
- 17 A VSS 6⁸. §-ának 4. pontja sem alkalmazható a jelen ügyben. E rendelkezés azt feltételezi, hogy az érintett személyt bűncselekmény miatt jogerősen szabadságvesztés-büntetésre ítélték (az Eesti Vabariigi põhiseadus [az Észt Köztársaság alaptörvénye] 22. cikkének (2) bekezdése szerinti ártatlanság vélelme). A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felet elítélő határozat azután emelkedett jogerőre, hogy a közigazgatási bíróság megadta az engedélyt.
- 18 Az eljáró bírósági tanács szerint nem állnak fenn egyéb olyan körülmények sem, amelyek arra utalnának, hogy az érintett személy esetében a VSS 6⁸. §-a értelmében fennáll a szökés veszélye, különösen nem alkalmazható például a VSS 6⁸. §-ának 6. pontja, amely szerint „a külföldi személy azt közölte a rendőri és határvédelmi hatósággal [...], vagy a hatóság e személy hozzáállásából és magatartásából azt a következtetést vonja le, hogy e személy nem kívánja teljesíteni az államterület elhagyására vonatkozó kötelezettséget”. Az érintett személynek a kiutasítási határozat meghozatalára irányuló eljárás során történt meghallgatásáról készült jegyzőkönyvben rögzített azon állásfoglalásból, amely szerint az érintett személy nem kívánja megszakítani a kapcsolatot élettársával, és lehetőséget kér arra, hogy mindent jóvátegyen, nem lehet arra a szándékra következtetni, hogy az érintett személy ki akarja vonni magát a kitoloncolás alól. A személyek számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a közigazgatási aktus elfogadására irányuló eljárásban ismertessék álláspontjukat a sérelmet okozó, tervezett közigazgatási aktus tartalmával kapcsolatban, anélkül hogy ez hátrányos következményekkel járna. A meghallgatás során tett nyilatkozatokból nem lehet automatikusan arra következtetni, hogy az érintett személynek nem áll szándékában teljesíteni a közigazgatási aktust, amennyiben hiányoznak olyan további körülmények, amelyek annak veszélyére utalnak, hogy az érintett személy ki fogja vonni magát a kitoloncolás alól. A szökés veszélye nem következik abból sem, hogy a közigazgatási bíróság előtti tárgyaláson az érintett személy kifejezte arra irányuló kívánságát, hogy visszakapja az élettársánál maradt dolgait, és megkapja a munkáltatója által fizetendő munkabért. Főszabály szerint jogszerű

valamely személy azon kívánsága, hogy az államterület elhagyása előtt visszakapja a tulajdonában álló vagyontárgyakat, mivel ezek megszerzése a távozás után nehéz, ha nem egyenesen lehetetlen. A PPA nem bizonyította olyan körülmények fennállását, amelyek az érintett személy nyilatkozataival együtt arra engednek következtetni, hogy fennáll annak a veszélye, hogy az érintett személy eltűnik, vagy kivonja magát a kitoloncolás alól, és ennél fogva a VSS 6⁸. §-a értelmében fennáll a szökés veszélye.

- 19 Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint a jelen ügyben nem állapíthatók meg olyan körülmények sem, amelyek arra utalnának, hogy fennállnak az őrizetnek a VSS 15. §-a (2) bekezdésének 2. és 3. pontjában előírt okai.
- 20 Következésképpen az érintett személy őrizetbe vételének jogszerűsége attól a kérdéstől függ, hogyan kell értelmezni a VSS 15. §-ának (2) bekezdését, nevezetesen, hogy az 1–3. pontban előírt okok kimerítő felsorolásnak minősülnek-e, és ezen indokok közül legalább az egyiknek fenn kell állnia, vagy pedig nem kimerítő, példálózó felsorolásról van szó, és valamely személy általános rendelkezés alapján is őrizetbe vehető. Általános rendelkezésként az eljáró bírósági tanács a VSS 15. §-a (2) bekezdésének bevezető mondatában említett, a hatékony kitoloncolást fenyegető veszélyt veszi figyelembe. Ez utóbbi értelmezést támasztja alá a rendelkezés szövege, nevezetesen az 1–3. pont előtt szereplő „különösen, ha” kifejezés. Ténylegesen az őrizet jogszerűként történő végleges értékelése minden esetben azt is feltételezi, hogy a VSS 15. §-ának (1) bekezdésében rögzített elvek (az őrizet mint végső eszköz, az arányosság elvének tiszteletben tartása) teljesülnek.
- 21 Az eljáró bírósági tanács első értékelése szerint a jelen ügy körülményei megerősítik, hogy az általános rendelkezés őrizetre vonatkozó feltétele teljesül, és az érintett személy őrizete a VSS 15. §-ának (2) bekezdésében rögzített általános rendelkezés alapján, a VSS 15. §-ának (1) bekezdésében említett elvekkel összefüggésben jogszerű lenne. Az események időbeli közelségére és az érintett személy által elkövetett bűncselekmény jellegére tekintettel alapos okkal feltételezhető volt, hogy az érintett személy ismét megkísérelheti az élettársával fennálló konfliktus megoldását, és ennek során újabb bűncselekményt követhet el. Ennél fogva fennállt annak valós veszélye, hogy az érintett személy, mialatt szabad lábon van, a kitoloncolás előtt bűncselekményt követ el, amelynek felderítése és büntetése (ítélet meghozatala és az esetleges ezt követő büntetés-végrehajtás) hátrányosan érintené, pontosabban határozatlan időre elhalasztaná az érintett személy kitoloncolását, és ezáltal jelentősen megnehezítené a kitoloncolás végrehajtását. Következésképpen a hatékony kitoloncolás veszélyben volt. Figyelembe véve a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél személyét (életkor, egészségi állapot), magatartását és helyzetét (az Észtországgal való kapcsolat, állandó lakóhely hiánya) jellemző körülményeket, más felügyeleti intézkedésekkel (a VSS 10. §-ának (2) bekezdése) nem lehetett ugyanilyen hatékonyan biztosítani a kitoloncolás eredményes végrehajtását. Az őrizet – többek között az őrizet lehetséges időtartamára tekintettel – összhangban áll az arányosság elvével.

- 22 A VSS 15. §-a a 2008/115/EK irányelv 15. cikkének rendelkezéseit ültette át. A 15. cikk (1) bekezdése előírja, hogy a tagállamok – kivéve, ha a konkrét esetben más elégséges, de kevésbé kényszerítő intézkedés is hatékonyan alkalmazható, – kizárólag a kiutasítás előkészítése és/vagy a kitoloncolás végrehajtása céljából őrizetben tarthatják a kiutasítási eljárás alatt álló harmadik országbeli állampolgárt, különösen, ha: a) fennáll a szökés veszélye, vagy b) a harmadik ország érintett állampolgára meghiúsítja vagy akadályozza a kiutasítás előkészítését vagy a kitoloncolási eljárást. Ezenkívül előírták, hogy az őrizetnek a lehető legrövidebbnek kell lennie, és csak addig tartható fenn, amíg a kitoloncolási intézkedések folynak, és kellő körültekintéssel végrehajtásra kerülnek.
- 23 A 2008/115/EK irányelv ((16) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett) 15. cikkének (1) bekezdése nem ad egyértelmű választ arra a kérdésre, hogy az őrizet kizárólag az általános rendelkezés alapján, azaz a hatékony kitoloncolás veszélyeztetése esetén is jogszerű-e, vagy minden esetben fenn kell állnia az e rendelkezésben felsorolt okok egyikének (a) vagy b) pont). Az Európai Bizottság nem tekintette kimerítőnek a felsorolást (lásd a tagállamok illetékes hatóságai által a visszatéréssel kapcsolatos feladatok ellátása során használandó közös „visszatérési kézikönyv” létrehozásáról szóló, 2017. november 16-i (EU) 2017/2338 bizottsági ajánlást [HL 2017. L 339., 83. o., 14.1. pont]). Az eljáró bírósági tanács tudomása szerint az Európai Unió Bírósága még nem adott egyértelmű választ erre a kérdésre (lásd például: 2011. december 6-i Achughbadian ítélet, C-329/11, EU:C:2011:807, 36. pont; [2014.] június 5-i Mahdi ítélet, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, 61. és 74. pont; 2020. május 14-i Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság ítélet, C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 269–272. pont).
- 24 A 15. cikk feltétlen és kellően pontos, és így közvetlen joghatást vált ki (lásd például: 2011. április 28-i El Dridi ítélet, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, 47. pont; 2014. június 5-i Mahdi ítélet, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, 54. pont, valamint a fent hivatkozott Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság ítélet, C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, 288. pont). Az eljáró bírósági tanács véleménye szerint nem kizárt, hogy a vizsgálandó tényállás alapvetően megfelelhet például a 15. cikk (1) bekezdésének b) pontjában említett oknak. Mindazonáltal a VSS 15. §-a (2) bekezdésének 2. és 3. pontja, amely az irányelv 15. cikkét ülteti át, megfogalmazása szerint bizonyos mértékben eltér az irányelvtől, ezenkívül – amint az kifejtésre került – az eljáró bírósági tanács véleménye szerint e két észt jogszabály egyike sem alkalmazható ebben az ügyben. Az irányelv közvetlen hatálya ellenére a személyek jogai nem korlátozhatók közvetlenül valamely irányelv alapján.
- 25 Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezése során figyelembe kell venni annak szövegét, valamint azon szabályozás általános rendszerét és célját, amelynek az a részét képezi (lásd például: 2020. július 2-i Stadt Frankfurt am Main ítélet, C-18/19, EU:C:2020:511, 33. pont).

- 26 A 15. cikk (1) bekezdésében szereplő „eelkõige Kui” („különösen, ha”) (*in particular, en particulier*) kifejezés arra utal, hogy nem kimerítő felsorolásról van szó, amely csupán arra szolgál, hogy segítséget nyújtson az általános rendelkezés, azaz a kitoloncolás hatékony végrehajtását fenyegető veszély értelmezéséhez. Emellett szól például a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 2013/33/EU irányelv (HL 2013. L 180., 96. o.) 8. cikkének (3) bekezdésével való összehasonlítás, ahol az „üksnes” („csak”) („*only*”, „*ne [...] que*”) kifejezést használják, ami kifejezetten arra utal, hogy az őrizet okai kimerítő jellegűek (lásd továbbá például: 2020. december 17-i Bizottság kontra Magyarország ítélet, C-808/18, EU:C:2020:1029, 168. pont). Az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.) 28. cikkének (2) bekezdésében előírt őrizeti ok is kimerítő jellegű (lásd továbbá: a fent hivatkozott Al Chodor és társai ítélet, C-528/15). Másrészt az Európai Unió Bírósága ismételten hangsúlyozta, hogy a 2008/115/EK irányelvnek az őrizetre vonatkozó rendelkezéseit szigorúan kell értelmezni (például a fent hivatkozott El Dridi ítélet, C-61/11 PPU, 42. pont; a fent hivatkozott Mahdi ítélet, C-146/14 PPU, 55. pont; 2016. június 7-i Affum ítélet, C-47/15, 62. pont; a fent hivatkozott Stadt Frankfurt am Main ítélet, C-18/19, 42. pont). Ez azon értelmezés ellen szólhat, amely szerint a felsorolást nem kimerítőnek kell tekinteni.
- 27 A 2008/115/EK irányelv egyik célja a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok hatékony kitoloncolásának biztosítása (a (2) preambulumbekkezdés 1. cikke). Az Európai Unió Bírósága is többször hangsúlyozta, hogy az irányelv arra kötelezi a tagállamokat, hogy alkalmazzák az irányelvben előírt normákat és eljárásokat a valamely tagállamban jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok hatékony kiutasításának vagy kitoloncolásának biztosítása érdekében (például a 2021. február 24-i M és társai ítélet, C-673/19, 31. pont). Másrészt a 2008/115/EK irányelv célja az érintett személy alapvető jogai védelmének biztosítása (a (2) preambulumbekkezdés 1. cikke). Ez nagy jelentőséggel bír az őrizetbe vétel mint kényszerintézkedés alkalmazása során, mivel ezáltal az érintett személyt megfosztják a szabadsághoz való jogától (az Európai Unió Alapjogi Chartájának 6. cikke). Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 5. cikke (1) bekezdésének f) pontja értelmében a szabadságtól való megfosztásra csak a törvényben meghatározott eljárás útján kerülhet sor, ha olyan személy törvényes letartóztatásáról vagy őrizetbe vételéről van szó, aki ellen intézkedés van folyamatban kiutasítása vagy kiadatása céljából. Következésképpen az egyezmény értelmében valamely személy kitoloncolás céljából foganatosított őrizete önmagában megengedett, az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata azonban bizonyos minőségi követelményeket állapított meg az őrizet törvényi alapját illetően. Így az Európai Unió Bírósága is hangsúlyozta, hogy az őrizet jogalapjának világosnak, előreláthatónak, hozzáférhetőnek kell lennie,

valamint védelmet kell nyújtania az önkényességgel szemben (lásd: a fent hivatkozott Al Chodor ítélet, C-528/15, 40–44. pont). Az eljáró bírósági tanács első értékelése szerint a hatékony kitoloncolás veszélyeztetése – a kevésbé korlátozó intézkedés alkalmazására és az arányosság vizsgálatára vonatkozó kötelezettséggel együtt – valamely személy őrizetének olyan, előrelátható jogalapját jelenti, amely biztosítja az alapvető jogok megfelelő védelmét, és védelmet nyújt az önkényességgel szemben.

- 28 Az Európai Unió Bírósága kifejtette, hogy a 2008/115/EK irányelv nem lehet alapja annak a lehetőségnek, hogy valamely személyt közrendi vagy közbiztonsági okból őrizetbe helyeznek (2009. november 30-i Kadzoev ítélet, C-357/09 PPU, 70. pont). A Bizottság fent hivatkozott, 2017. november 16-i ajánlása is hangsúlyozza, hogy őrizet nem foganatosítható a közrend védelme érdekében. Másként fogalmazva, a VSS 15. §-a és a 2008/115/EK irányelv 15. cikke alapján a külföldi személy őrizetének egyetlen célja a hatékony kitoloncolás biztosítása lehet. Az eljáró bírósági tanács első értékelése szerint azonban valamely személynek a hatékony kitoloncolás biztosítása érdekében történő őrizete nem kizárt abban az esetben, ha fennáll annak a valós veszélye, hogy az érintett személy, mialatt szabadlábban van, a kitoloncolás előtt bűncselekményt követ el, amelynek felderítése és büntetése jelentősen megnehezítheti a kitoloncolás végrehajtását. Az Európai Unió Bírósága (mindazonáltal a harmadik országbeli állampolgárokkal szemben jogellenes beutazás vagy jogellenes tartózkodás miatt kiszabott szabadságvesztés vizsgálata keretében) szintén megállapította, hogy a szabadságvesztés megghiúsíthatja ezen eljárás lefolytatását, és késleltetheti a visszatérést, ezért sérti a 2008/115/EK irányelv hatékony érvényesülését (a fent hivatkozott Affum ítélet, C-47/15, 63. pont; 2015. október 1-jei Skerdjan Celaj ítélet, C-290/14, EU:C:2015:640, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 Mivel kizárólag az Európai Unió Bírósága rendelkezik hatáskörrel az uniós jog kötelező erejű értelmezésére, a fent ismertetett különböző értelmezési lehetőségekre tekintettel előzetes döntéshozatal iránti kérelmet kell előterjeszteni a 2008/115/EK irányelv 15. cikke (1) bekezdésének értelmezése céljából.